

Sygn. akt I Ca 11/16

POSTANOWIENIE

Dnia 2 marca 2016 roku

Sąd Okręgowy w Sieradzu Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący SSO Elżbieta Zalewska-Statuch

Sędziowie SO Joanna Składowska

SR del. Ewelina Puchalska

Protokolant sekretarz sądowy Elwira Kosieniak

po rozpoznaniu w dniu 2 marca 2016 roku w Sieradzu

na rozprawie sprawy

z wniosku M. D.

z udziałem (...) SA w L.

o ustanowienie służebności przesyłu

na skutek apelacji wnioskodawcy

od postanowienia Sądu Rejonowego w Sieradzu

z dnia 13 listopada 2015 roku, sygnatura akt I Ns 956/12

postanawia:

I. oddalić apelację co do punktu 1a, 4, 5, 6 oraz punktów 2 i 3 w zakresie kwoty 4866,28 (cztery tysiące osiemset sześćdziesiąt sześć 28/100) złotych;

II. uchylić zaskarżone postanowienie w pozostałej części, znosząc postępowanie w tym zakresie i przekazując sprawę Sądowi Rejonowemu w Sieradzu do ponownego rozpoznania;

III. zasądzić od wnioskodawcy M. D. na rzecz uczestnika postępowania (...) SA w L. 120 (sto dwadzieścia) złotych z tytułu zwrotu kosztów zastępstwa prawnego w postępowaniu apelacyjnym.

Sygn. akt I Ca 11/16

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 13 listopada 2015 roku Sąd Rejonowy w Sieradzu ustanowił na rzecz uczestnika (...) S.A. Oddział (...) w Ł. służebność przesyłu obciążającą nieruchomości położone w miejscowości J., obręb S. oznaczone numerami działek: (...), dla której w Sądzie Rejonowym w Sieradzu prowadzona jest księga wieczysta o nr (...), dla której w Sądzie Rejonowym w Sieradzu prowadzona jest księga wieczysta o nr (...) i zasądził od uczestnika na rzecz wnioskodawcy M. D. kwotę 6 979,27 zł tytułem jednorazowego wynagrodzenia z tytułu obciążenia tych nieruchomości służebnością przesyłu. W pozostałym zakresie Sąd wnioski oddalił

i orzekł o kosztach postępowania na podstawie art. 520 § 1 k.p.c., obciążając strony po połowie nieuiszczonymi kosztami sądowymi i ustalając, iż pozostałe koszty postępowania ponoszą strony w zakresie przez siebie wydatkowanym.

Powyższe postanowienie zapadło w oparciu o ustalony przez Sąd Rejonowy następujący stan faktyczny:

G. i B. małżonkowie D. byli właścicielami nieruchomości położonej w miejscowości J. o powierzchni 17 arów oznaczonej jako działka numer (...), dla której w Sądzie Rejonowym w Sieradzu Wydział Ksiąg Wieczystych urzędzona była księga wieczysta KW Nr (...). Na działkę tę została wydana decyzja Wójta Gminy S. Nr (...) z dnia 30 grudnia 2009 roku o warunkach zabudowy dla inwestycji polegającej na budowie budynku mieszkalnego jednorodzinnego. Opisana nieruchomość podzielona została na działki gruntu oznaczone numerami (...) o powierzchni 08 arów 51 m² i (...) o powierzchni 08 arów 38 m². W dniu 24 maja 2010 roku G. i B. małżonkowie D. darowali swojemu synowi M. D. ww. nieruchomość objętą księgą wieczystą KW NR (...). Powyższa działka nie była objęta planem zagospodarowania przestrzennego (gmina S. nie posiada planu zagospodarowania przestrzennego na ten teren). Zgodnie z obowiązującą uchwałą nr XXX/217/01 Rady Gminy w S. z dnia 23 października 2001 roku w sprawie „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy S.” opisywane grunty przeznaczone zostały pod zabudowę mieszkalno - usługową. Decyzją nr (...) Wójta Gminy S. z dnia 10 listopada 2010 roku, przeniesiono na rzecz P. i M. małżonków D. decyzję nr (...) z dnia 30 grudnia 2009 roku o warunkach zabudowy dla inwestycji polegającej na budowie budynku mieszkalnego jednorodzinnego.

Nad działkami (...) przebiega linia energetyczna 15 kV relacji J. - D.. Na działce tej nie stoi żaden słup tej linii, wiszą nad nią tylko przewody energetyczne. Szerokość działki pod linią J. — D. wynosi 26 m. W rogu działki (...) stoi słup odporowo — narożny linii energetycznej 15 kV relacji J. — D.. Dwie nogi tego słupa stoją na działce (...), a jedna na sąsiedniej działce o numerze ewidencyjnym (...). Pod liniami energetycznymi 15 kV nie ma żadnych zabudowań mieszkalnych. Pod częścią linii energetycznej 15 kV relacji J. — D. rosną drzewa i postawiony jest niewielki drewniany budynek gospodarczy. Pod linią energetyczną 15 kV relacji J. — D. na działce nr (...) nie ma żadnych drzew ani zabudowań. Nasadzone są krzewy. Dostęp do linii energetycznych jest bardzo wygodny. Wzdłuż działek biegnie ubita droga. Na słupie w działce (...) nie ma żadnych odłączników, wyłączników czy przekładników.

Sąd Rejonowy przyjął, iż celem zapewnienia prawidłowego dostępu właściciela do urządzeń energetycznych posadowionych na nieruchomości M. D. zgodnie z przeznaczeniem urządzeń przesyłowych energii elektrycznej przebiegających przez tę nieruchomość dla działki oznaczonej numerem ewidencyjnym (...) niezbędne jest wydzielenie pasa służebności w zakresie wyznaczonym punktami nr 65-15-14-13-65 o powierzchni 0,0035 ha oraz punktami nr 11-8-367- 366-11 o powierzchni 0,0082 ha tj. według, wariantu 1, uwidocznionego na mapie sporządzonej w dniu 7 lipca 2014 roku przez biegłego sądowego geodetę B. Z. o powierzchni ogólnej 0,0117 ha., a dla działki oznaczonej numerem ewidencyjnym (...) w zakresie wyznaczonym punktami nr 366-367-5-10-366 o powierzchni 0,0066 ha. Ogółem obszar służebności przesyłu na działkach nr (...) wynosić powinien 0,0183 ha.

Wynagrodzenie należne z tytułu ustanowienia służebności przesyłu Sąd Rejonowy przyjął w oparciu o powierzchnię pasa służebności według wariantu

I biegłego geodety, dokonując jego oszacowania na podstawie opinii biegłego sądowego rzeczoznawcy majątkowego na kwotę 4 866,28 złotych dla działki oznaczonej numerem (...) i (...) 112,99 złotych dla działki oznaczonej numerem (...), tj. łącznie 6 979,27 złotych.

Sąd Rejonowy orzekając w przedmiocie wniosku wskazał, iż zgodnie z art. 288 k.c. służebność gruntowa powinna być wykonywana w taki sposób, żeby jak najmniej utrudniała korzystanie z nieruchomości obciążonej. W związku z tym uzasadnione było przyjęcie powierzchni nieruchomości obciążonej służebnością przesyłu w wysokości określonej w wariantcie I (o mniejszym zakresie) opisanej opinii jako wystarczającej dla prawidłowej eksploatacji urządzeń przesyłowych i powodującej mniejsze utrudnienia w korzystaniu z nieruchomości obciążonej. W ocenie Sądu Rejonowego obszar służebności nie wymagał zawarcia w nim bardzo szerokiego obszaru ochronnego czy dojazdu, albowiem nie są one w tym konkretnym przypadku konieczne do zapewnienia prawidłowego dostępu

do urządzeń przesyłowych, gdyż to uczestnik decyduje, z której strony chce ją konserwować i do niej dojeżdżać. Sąd wskazał, iż skoro na pasie służebności wyznaczonej według wariantu II posadowiony jest budynek, to w istocie ustanowienie służebności w takim zakresie powodowałoby niewykonalność orzeczenia. Posadowienie budynku oznacza wyłączenie korzystania z tego fragmentu przez wnioskodawcę bez możliwości wjeżdżania na ten fragment gruntu przez uczestnika.

Z wydanym rozstrzygnięciem nie zgodził się wnioskodawca zaskarżając postanowienie w całości.

Wnioskodawca zarzucił sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego wskutek naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. wyrażającą się w dokonaniu oceny dowodów w sposób nie dający się pogodzić z zasadami logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego poprzez ustanowienie na nieruchomości wnioskodawcy służebności przesyłu w pasie wyznaczonym według wariantu nr I opinii biegłego geodety B. Z., która to powierzchnia nie uwzględnia całego obszaru, w którym wnioskodawca doznaje ograniczeń w korzystaniu z nieruchomości w związku z przebiegiem linii energetycznej należącej do uczestnika, co w konsekwencji doprowadziło do zasądzenia na rzecz wnioskodawcy wynagrodzenia w zaniżonej wysokości. Apelujący zarzucił nadto nieuwzględnienie przy określaniu zakresu terytorialnego służebności przesyłu obszaru wyłączonego spod zabudowy oraz obszaru wyłączonego z dokonywania nasadzeń, a który wynika z wariantu II opinii biegłego geodety. Wnioskodawca wskazał także na

naruszenie art. 520 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., art. 520 § 2 i 3 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., zarzucając niezasadne obciążenie kosztami postępowania po połowie obu stron, w sytuacji gdy okoliczności sprawy przemawiały za obciążeniem tymi kosztami wyłącznie uczestnika.

W oparciu o tak sformułowane zarzuty apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia w pkt. 1 poprzez ustanowienie na nieruchomości wnioskodawcy tj. działkach o nr ewidencyjnych (...) na rzecz uczestnika służebności przesyłu w pasie wyznaczonym na podstawie wariantu nr II opinii biegłego geodety B. Z., zmianę zaskarżonego postanowienia w pkt. 2 poprzez zasądzenie od uczestnika na rzecz wnioskodawcy wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu obliczonego na podstawie pasa służebności wyznaczonego na podstawie wariantu nr II opinii biegłego geodety B. Z., zmianę zaskarżonego postanowienia w pkt. 4 poprzez obciążenie uczestnika obowiązkiem zwrotu całości nieopłaconych wydatków, zmianę zaskarżonego postanowienia w pkt. 6 poprzez zasądzenie od uczestnika na rzecz wnioskodawcy kosztów postępowania według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego oraz opłaty skarbowej od pełnomocnictwa. Ewentualnie o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania, a także zasądzenie od uczestnika na rzecz wnioskodawcy kosztów postępowania apelacyjnego.

Uczestnik postępowania wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie na jego rzecz kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Postępowanie apelacyjne ma charakter merytoryczny, co oznacza, że Sąd drugiej instancji nie jest związany przedstawionymi w niej zarzutami dotyczącymi naruszenia prawa materialnego, wiążą go natomiast zarzuty dotyczące naruszenia prawa procesowego; w granicach zaskarżenia bierze jednak z urzędu pod uwagę nieważność postępowania.

W niniejszej sprawie dotyczącej ustanowienia służebności przesyłu i zasądzenia stosowanego wynagrodzenia na rzecz wnioskodawcy M. D. Sąd pierwszej instancji orzekł o roszczeniu wnioskodawcy, któremu w zakresie jednej z nieruchomości objętych wnioskiem nie przysługiwała w tej sprawie legitymacja procesowa czynna. Stało się tak zapewne na skutek dokonania przez Sąd Rejonowy błędnych ustaleń faktycznych w zakresie dotyczącym właścicieli nieruchomości oznaczonej numerem działki (...). Wbrew bowiem ustaleniom Sądu Rejonowego właścicielem tej nieruchomości nie jest wnioskodawca M. D., a jego rodzice G. i B. małżonkowie D. (dowód: odpis aktualny księgi wieczystej Kw (...) k. 63-65). Dokonane błędne ustalenia skutkowały wydaniem

w sprawie rozstrzygnięcia przez Sąd Rejonowy, które ogranicza własność i tworzy nowe obowiązki dla właścicieli nieruchomości oznaczonej numerem działki (...), którzy nie byli wnioskodawcami, ani nie brali udziału w sprawie w charakterze uczestników postępowania. W sytuacji więc pozbawienia możliwości działania, a także naruszenia praw materialnoprawnych właścicieli nieruchomości oznaczonej numerem działki (...) doszło do naruszenia ich praw do obrony, skutkującego nieważnością postępowania w rozumieniu art. 379 pkt. 5 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. Wobec powyższego na podstawie art. 386 § 2 k.p.c. Sąd drugiej instancji uchylił zaskarżone orzeczenie, zniósł postępowanie w zakresie dotkniętym nieważnością i przekazał sprawę Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania. Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd pierwszej instancji w pierwszej kolejności ponownie dokona wyjaśnienia treści żądania wniosku i zbada jego materialnoprawną podstawę w świetle przesłanek ustanowienia służebności przesyłu określonych w art. 305² § 2 k.c., mając na względzie okoliczność, iż z wnioskiem o ustanowienie służebności przesyłu nie wystąpił przedsiębiorca przesyłowy, a osoba wskazująca siebie za właściciela konkretnych nieruchomości, na których ma zostać ustanowiona służebność przesyłu za wynagrodzeniem. Inna jest bowiem sytuacja, gdy z wnioskiem o ustanowienie służebności przesyłu występuje przedsiębiorca przesyłowy (art. 305² § 1 k.c.), który zgodnie z art. 626 § 1 k.p.c. w zw. z § 3 tego przepisu musi wskazać właścicieli wszystkich nieruchomości, na jakich domaga się ustanowienia służebności przesyłu i w sytuacji niewskazania ich wszystkich, Sąd ma obowiązek wezwać ich, jako zainteresowanych do udziału w sprawie (art. 510 k.p.c.). Odmienna z kolei jest sytuacja z jaką mamy do czynienia w niniejszej sprawie, gdy z takim wnioskiem występuje osoba nie będąca przedsiębiorcą przesyłowym, a wskazująca siebie za właściciela danej nieruchomości, jaka ma stać się nieruchomością obciążoną (art. 305² § 2 k.c.). W takiej bowiem sytuacji Sąd nie może ustanowić służebności przesyłu na nieruchomości właściciela, który o to nie wnosił, ani zasądzić wynagrodzenia na rzecz osoby nie będącej właścicielem nieruchomości obciążonej.

W pozostałym zakresie tj. w części dotyczącej rozstrzygnięcia o służebności przesyłu na nieruchomości należącej do wnioskodawcy M. D. tj. oznaczonej nr działki (...) zaskarżone postanowienie jest prawidłowe. Sąd Okręgowy w pełni podziela motywy jakimi kierował się Sąd Rejonowy przy orzekaniu w tym zakresie, przedstawione w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia. Wywiedziona przez wnioskodawcę apelację co do tego rozstrzygnięcia uznać należy za bezzasadną. Podnoszone przez wnioskodawcę zarzuty apelacyjne nie są trafne, zmiierzają w istocie do podważenia wysokości przyznanego wynagrodzenia przy nieprzekonywującej argumentacji dotyczącej szerokości strefy niezbędnej do prawidłowej i w pełni bezpiecznej eksploatacji linii. W odniesieniu do ostatniej z tych kwestii przypomnieć należy, iż przepisy k.c. dotyczące służebności przesyłu, ani żadne inne przepisy prawa nie wskazują jaka powinna być szerokość pasa służebności przesyłu. W praktyce więc każdy przypadek powinien być indywidualnie rozpatrywany przy uwzględnieniu rodzaju, rozmiaru, położenia, właściwości i sposobu eksploatacji urządzeń przesyłowych, a także rodzaju, przeznaczeniu i powierzchni nieruchomości dotkniętej ograniczeniami. W każdym jednak przypadku pamiętać należy, iż przepis art. 305¹ k.c. wyznacza zakres przedmiotowy obciążeń obejmujący rodzaj i rozmiar uprawnień przedsiębiorcy oraz powinność oznaczenia terenu, na którym będą one realizowane.

W przedmiotowej sprawie biegły z zakresu elektroenergetyki dokonując oględzin przedmiotowej nieruchomości stwierdził łatwy dostęp do linii, w przypadku konieczności dokonywania oględzin przez uczestnika możliwość ich wykonywania

z drogi bez konieczności wstępu na działkę, brak na linach jakichkolwiek urządzeń potrzebnych do dokonywania przełączeń, w przypadku linii relacji J.-D. brak słupów na terenie nieruchomości wnioskodawcy, zaś w przypadku linii relacji J.-D. usytuowanie słupa w rogu działki, co praktycznie wyłącza ten obszar z wykorzystania. Tak usytuowane linie elektroenergetyczne na nieruchomości wnioskodawcy nie zajmują więc znacznej jej części, a jedynie jej skrajne rogowe fragmenty. Pozostała część nieruchomości wnioskodawcy jest wolna od niedogodności związanych z przebiegiem linii i słupa narożnego, mieści się na niej budynek mieszkalny i gospodarczy, znaczna też część jest niezabudowana.

To wszystko sprawia, iż ograniczenia właścicieli w korzystaniu z ich nieruchomości w zakresie związanym z normalną eksploatacją linii przez uczestnika są niewielkie, podobnie jak niewielki jest zakres koniecznej ingerencji uczestnika w

nieruchomość wnioskodawcy przy korzystaniu z należących do niego urządzeń. Ustalony zatem przez Sąd pierwszej instancji pas służebności przesyłu na podstawie wersji I biegłego sądowego geodety uznać należy za prawidłowy i uwzględniający interesy obu stron.

Z tych też względów zarzut wnioskodawcy naruszenia przez Sąd Rejonowy przepisu art. 233 k.p.c. ocenić należy za nieuzasadniony.

Za nieuzasadniony uznać należało także zarzut apelacji dotyczący rozstrzygnięcia o kosztach postępowania. Sąd Rejonowy stosując zasadę wynikającą

z art. 520 § 1 k.p.c. postąpił prawidłowo. Wbrew twierdzeniom wnioskodawcy interesów zainteresowanych w niniejszej sprawie nie można uznać za sporne. Uczestnik postępowania co do zasady uznał wniosek o ustanowienie służebności, zakwestionował jedynie wysokość wynagrodzenia. Przeprowadzone w sprawie dowody były w interesie obu stron, zatem uznać należy je za wspólne. To, że

w różnym stopniu wnioskodawczyni i uczestnik byli zainteresowani wysokością wynagrodzenia nie oznacza, by w zakresie kosztów procesu stosować inną zasadę niż wynikającą z art. 520 § 1 k.p.c. i obciążać strony kosztami inaczej niż uczynił to Sąd Rejonowy.

Wobec powyższego na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. Sąd Okręgowy oddalił apelację w części dotyczącej rozstrzygnięcia o służebności przesyłu na nieruchomości należącej do wnioskodawcy M. D., uznając ją za bezzasadną, o czym orzekł w pkt. 1 sentencji postanowienia. O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd orzekł na podstawie art. 520 § 2 k.p.c.